

EN SOMMER I SKJÅK

6. søndag i treenighetstiden, apostelsøndagen 2019

Midt på sommeren, mens det er på det stilleste, så stille at bare et fåtall kommer i kirken, får vi en utfordring. Denne dagen i kirkeåret har fått navnet Apostelsøndagen, og det handler om kallet.

Det står skrevet hos evangelisten Markus:

Jesus gikk opp i fjellet. Han kalte til seg dem han ville, og de kom til ham. Han pekte ut tolv, *som han også kalte apostler,• for at de skulle være sammen med ham, og for at han kunne sende dem ut for å forkynne og ha makt til å drive ut de onde åndene. Det var Simon, som han ga navnet Peter, Jakob, sønn av Sebedeus, og hans bror Johannes – disse to kalte han Boanerges, som betyr tordensønner –og Andreas, Filip, Bartolomeus, Matteus, Tomas, Jakob, sønn av Alfeus, Taddeus, Simon Kananeos og Judas Iskariot, han som forrådte ham.

(Mark 3,13-19)

Slik lyder det hellige evangeliet.

Jeg var i begynnelsen av 20-årene da jeg første gang begynte å streve med denne teksten. Jeg var student og hadde sommervikariat i Skjåk. Skjåk kyrkje oser av historie med sine laftede tømmervegger. Det er en vakker kirke, man om sommeren nesten folketom. Men der var jeg, en ung vikar, fortsatt ikke ferdig utdannet prest, men satt til å forkynne. Og denne søndagen var det altså om kallet til å bli en apostel.

- Hvem gjaldt det egentlig, lurte jeg, og til hva blir man kalt? Hvis teksten er et budskap om at slike som jeg skal bli prest, så er jeg jo på god vei. Men hva med alle andre? Ikke alle kan være idealister, det mente jo Luther også. «Skomaker bli ved din lest,» skal han ha sagt. Dét var nok et tydelig spark til en kirke som forherliget klosterlivet som noe spesielt fromt. Det er like fromt å ha et vanlig yrke, mente Luther.

Men hva med Jesus, han som sa: «Selg alt og gi det til de fattige, kom så og følg meg!» (Mark 10,21) Jesu radikale forkynnelse traff noen, men på langt nær alle, det er lett å slå fast. Seks mennesker hadde funnet veien til Skjåk kirke den søndagen. Oppmøtet talte sitt tydelige språk: Det var ikke mange som følte seg kallet, hverken til å bli apostler, prester eller for den saks skyld, kirkegjengere.

Apostelsøndagen gir oss en god anledning til to ting: Det første er å tenke litt ekstra på de første apostlene som faktisk lot seg kalle og hva de fikk utrettet. Det andre er å reflektere over hva du og jeg er kalt til.

Men først: De opprinnelige apostlene, 12 navngitte menn, pluss Paulus, gjorde en kjempeinnsats. Oppdraget de fikk var ifølge evangelisten Markus å forkynne og ha makt til å drive ut onde ånder. Oppdraget reflekterer misjonsbefalingen som også profeten Jesaja fikk å bære fram: «å fortelle om Guds herlighet blant folkeslagene» (Jes 66,18-19). Og Paulus' oppdrag var ifølge Apostlenes gjerninger, «å bære Guds navn fram for hedningfolk og konger og for Israels folk» (Apg 9,15). Intet mindre: Gud skal gjøres kjent for alle, og apostlene gjorde det de kunne. Uten deres innsats, hadde verden sett helt annerledes ut.

Men det slår meg at vi har utbrodert oppdraget en hel del. Å være kristen er blitt en hel liste med ting vi skal og bør. Pluss en rekke ting vi absolutt *ikke* bør, hvis vi skal være gode kristne. I tillegg har vi en 2000 år lang tradisjon med kristne helter og helgener som vi skal prøve å likne. Når man tenker etter, var det kanskje ikke så rart at vi kun var seks menneskene i Skjåk kirke

den søndagen for snart 30 år siden. Likevel; det var en ganske hyggelig gudstjeneste, husker jeg. De som satt i benkene, smilte og nikket til det jeg sa, så jeg tenkte ved meg selv: - I dag når jeg virkelig fram! Da jeg sto i døra etterpå for å ta kirkegjengerne i hånda, smilte de ekstra bredt, for de *hadde* forstått ett og annet innimellom, til tross for at de var turister fra Tyskland! Nei, de innfødte i Skjåk visste ikke hva de gikk glipp av!

Mon tro om en tusenårig kristen historie oppi Gudbrandsdalen likevel hadde satt sine spor? Da en familie i bygda ble hardt rammet av sykdom og ulykke, og både far og sønn døde i løpet av de korte sommerukene jeg var der, var kirken smekkkfull ved begravelsene.

Sommeren i Skjåk vekker mange følelser i meg. Og nå er jeg kommet til punkt to, om hva vi er kalt til, du og jeg. Da jeg var i tenårene hadde jeg faktisk en romantisk drøm om å bli misjonær og reise til Afrika. *Så* from var jeg! Heldigvis ble det aldri noe av den drømmen. Jeg tror jeg har gjort mer nytte for meg her hjemme. Og hva med deg, har du hatt et kall, eller får du dårlig samvittighet med tanke på et kall du ikke fulgte? Selv sliter jeg med en uggens følelse av at det kristenlivet jeg lever ikke er godt

nok, at jeg virkelig *skulle* blitt misjonær og gitt avkall på et behagelig liv som prest lønnet over det norske statsbudsjettet.

Men så var det dette med Skjåk og denne familien som ble så brutalt rammet av ulykke og død den sommeren jeg gjorde tjeneste der oppe. Jeg kjente meg så liten og hjelpeløs. Jeg var overhode ikke på høyden. Intet kunne jeg si som trøstet! Intet kunne jeg gjøre for å gjøre tragedien mindre. Hun som var blitt enke og deretter mistet sønnen sin i mopedulykke, satt overfor meg med et dødt uttrykk i ansiktet og med en liten, storøyd datter ved siden av seg. Jeg glemmer dem aldri. I en slik situasjon, hva annet kan vi mennesker gjøre enn å holde hverandre fast så vi ikke går under?

Misjonærene brakte i sin tid fortellingen om Jesus – «Kvitekrist» som de kalte ham - til Norge. Gudbrandsdølene var visst de som mest hardnakket strittet imot kristningen. Deres Tor og Odin holdt lenge stand. I dag ligger den vakre stavkirken i Lom og den laftede kirken i Skjåk som vitnesbyrd om at også dølene ga etter til slutt. De tjærebrede tømmerveggene i Skjåk kirke sluttet seg om oss med en slags taus omsorg, da gravfølget tok plass i kirkebenkene. De holdt oss sammen og fortalte de sørgende at vi var i samme båt. Livets hav er nådeløst, men når

det stormer, får vi hjelpe hverandre å øse vann så vi ikke synker.
Slik følte det.

Og den altfor unge og uerfarne prestevikaren, kunne ikke gjøre
annet enn å si de ordene som sto i alterboken:

«Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred.»

Og Herren, hvor hva han? Som krusifikset på veggen over hodet
mitt her, løftet Kristus sine naglemerkede hender over oss og
hvisket: «Jeg er her. Jeg følger de døde ned til dødsriket og
deretter tar jeg dem opp i herlighet.» (Sal 73,23-26)

Apostlene, Paulus, Jesaja, du og jeg: Vårt oppdrag handler ikke
først og fremst om å reise noe *annet* sted enn der hvor vi er, men
der vi er, er det vårt kall å tro på Gud og feste vårt håp til Jesu
naglemerkede hender. Uansett hvor livet har ført oss og hvor vi
har havnet, finnes det mennesker som kan møte Gud og få håp
gjennom vår tro.

Noen av oss har satt hverandre i stevne her i kirken i dag. Vi er
kommet til gudstjeneste fordi vi trenger å holde hverandre fast i
troen og håpet. Guds navn har nådd våre kyster via apostlene

som gjennom tidene tok på seg å bære det ut til folkeslagene. Herfra tar vi det videre gjennom det livet vi lever, så de som trenger trøst, får trøst, og de som trenger håp, får håp.

Skjåk er et lite sted i Norge, ett av mange. I dag holdes lekmansgudstjeneste i Skjåk kyrkje. En barndomsvenninne bosatte seg for mange år siden i dalen og leder messen akkurat nå. Hun sendte meg en melding og fortalte at hun var spent på om det kom noen. Jeg heier på henne, for det er slike som henne som følger kallet - også om man står nesten alene - som holder fortellingen om Jesus Kristus levende.

La oss reise oss og bekjenne vår hellige tro. 979.1.